

Minnesanteckningar från Lägesbild länets lantbruk 20231128

Den tidiga vintern gjorde att höstbruket blev avbrutet och mer arbete än normalt kvarstår att göra i vår. Brist på strömedel, som en effekt av halmbrist i hela landet. Ansträngd likviditet för länets lantbruksföretag.

Deltagare

Deltagare på mötet: Håkan Nilsson - Arla, Simon Sundell -Norrmejerier, Anders Nilsson - Landshypotek, Ingemar Nord - Swedbank, Ove Hansson - Nyléns Hugosson, Mats Nilsson och Frida Löf - Länsförsäkringar, Ann-Sofie Collin - LRF, Sigrid Tirén - Hushållningssällskapet, Anna Bergfors - Växa, Helen Axelsson-Hansen-Torsta.

Från Länsstyrelsen: Peter Andrén, Eva Engström, Britta Hamrén, Lisa Bois, Magnus Lindow, Magnus Forsén, Ann-Kristin Eriksson, Els-Marie Nordin, Lena Råghall, Hanna Appelros och Agneta Andersson.

Kom med inspel före mötet gjorde: Lena Oskarsson - Lantmännen, Lars Nathanaelsson - Jämtlands nötköttsproducenter, Nils Hultin - Jämtlands fåravelsförening

Lantbrukarnas arbetssituation (aktuellt just nu)

Just nu ligger fältarbetet stilla och det är tid för summering av odlingssäsongen 2023 och planering inför 2024.

Den tidiga snön gjorde att höstarbetet fick ett abrupt slut. Man har tappat några veckors fältarbete, vilket stressar. Kvar till våren finns bland annat ovanligt mycket plöjningsarbete. Gödselkörning och i viss mån vallskörd/köra hem balar hans inte med i den utsträckning man önskat. Man hoppas på en tidig vår 2024, för att hinna ikapp.

Den blöta hösten gjorde att tröskningen blev mycket utdragen på sina håll. Halmbärgningen, om det fanns någon halm, fick ske i direkt

anslutning till tröskning. Nu råder brist på halm och andra strömedel, vilket behöver hanteras nu under stallperioden.

Många företag stressas just nu av likviditetsproblem, som också påverkar planeringen.

Odlingen (vall, bete, spannmål)

Odlingsåret 2023 summeras som utmanande. Kornet gav en ojämn skörd med små kärnor och mycket kort strå. Grovfodret blev det totalt sett över odlingssäsongen till slut en relativt normal totalskörd i mängd. Som vanligt är det stora variationer mellan gårdar och över länet.

Blöta förhållanden under sensommar och höst gjorde att man verkligen fick passa på de korta väderfönstren, för skörd och höstbruk. Årets utmaningar har visat på betydelsen av god dränering och intresset ökar för att underhålla diken och övrig dränering.

Djuren (foder, halm, smittor etc)

Tillgången på grovfoder har överlag ordnat upp sig. Vissa gårdar räcker grovfodret precis, men det finns en oro kring att partier med dålig hygienisk kvalitet ska dyka upp. Flera på mötet höjer ett varningens finger för kvaliteten, både den hygieniska och näringsvärdet, på det blöta grovfodret.

God tillgång på foderspannmål i landet, som en följd av att spannmål för livsmedel har klassats ner till djurfoder.

Årets stora utmaning är bristen på strömedel, både för får företag och nötköttsföretag. Halm verkar inte gå att köpa längre och det är även brist på spån. Torv finns att köpa. Den halm som finns prioriteras för kalv/lamm. En del nötköttsuppfödare väljer att inte sätta in djur i stallarna för uppfödning, som en direkt följd av halmbrist/alltför dyr halm.

Inga kända smittor.

Förnödenheter

Nu är det planeringstid och köp/säljperiod. Försäljningen av handelsgödsel är avvaktande. Frö finns det tillräckligt av, men utsädestillgången är mer begränsad. Man försöker kompensera genom

import och har även sökt dispens för att få använda utsäde med lägre grobarhetskrav än normalt. Kraftfoderpriserna har planat ut.

Marknad (slakteri och mejeri)

Slakterierna anpassar slakten utifrån efterfrågan från handel/konsument och man har idag avsättning för styckningsdetaljer till ett hyfsat pris. Man har valt att göra så för att inte behöva hamna i ett överskott och tvingas dumpa ut produkterna. Detta betyder att lantbrukarna inte alltid kan slakta i den takt de vill, vilket kan leda till oönskad överbeläggning. Köttlådor säljer fortfarande bra.

Några slakterier visar på en ökad kalvslakt (vissa gårdar slaktar till och med nyfödda kalvar). Förhoppningsvis höjs avräkningspriset på nöt, vilket man tror, men sannolikt inte till den nivå som man skulle behöva för en bra kalkyl. Efterfrågan på nötkött efter jul är ovanligt osäker, då konsumenters köpbeteende under inflationstider är svårbedömd.

Den internationella mejerimarknaden ser stabilare ut än tidigare under året. Mjölkinvägningen i Europa, som varit väldigt hög, har avstannat vilket leder till bättre förutsättningar i länet. För att återfå konsumenter för mjölkprodukter valde Arla att sänka priset på mjölkprodukter till handeln/konsument. Det har lett till en viss ökning av försäljningen igen.

Norrmejerier har fortfarande en stabil marknad i norr, men påverkas av vad andra mejeriföreningar gör och indirekt av den internationella marknaden.

Försämrad lönsamhet för ekomjölksproducenter har lett till att flera ekomjölkleverantörer har beslutat att gå över till att producera konventionellt istället.

Ekonomi (företagens situation och näringen i helhet.)

Bankerna är tydliga med att många företag har ansträngd likviditet. Flera faktorer spelar in så som inflationen, ränteläget, det allmänna kostnadsläget för förnödenheter och otillräcklig betalning för produkter.

Under mötet signaleras att stödutbetalningarna är sena och att även det påverkar den ansträngda likviditeten, inte minst för ekologårdar. Länsstyrelsen förtydligar att jordbrukarstöden följer utbetalningsplanen framtagen för den Strategiska planen (som har ersatt Landsbyggsprogrammet). Utbetalningarna löper på enligt plan. Så fort besluten är tagna syns besluten på "Mina sidor". För stödet för ekologisk

produktion har övergången från miljöersättning till direktstöd inneburit en förändring i stödhanteringen. Det betyder att ekostödet enligt plan betalas ut först i april.

Hög ränta påverkar särskilt högt belånade företag. Stor oro kring hur ränteläget blir 2024. Kommer räntan att sänkas andra halvan 2024? Det är svårt att planera.

Kommande möte

Nästa möte blir preliminärt tisdag 27 februari 2024.

Vid pennan Agneta Andersson och Hanna Appelros

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden